

Gyertyaszentelő Boldogasszony

(február 2.)

Mal 3,1-4

A szövetség anygala

Nézzétek, elküldöm hírnökömet, hogy elkészítse előttem az utat. Hamarosan belép szentélyébe az Úr, akit kerestek, és a szövetség anygala, aki után vágyakoztok. Lám, már jön is! – mondja a Seregek Ura. De ki fogja tudni elviseelni jövetele napját? És ki maradhat állva, amikor megjelenik? Mert olyan, mint az olvasztók tüze és a ványolók lúgja. Leül, mint az ezüstolvasztó és -tisztító mester. Megtisztítja Lévi fiait, megfinomítja őket, mint az aranyat és az ezüstöt, hogy méltóképpen mutassák be az áldozatot az Úrnak. Júda és Jeruzsálem áldozata tetszeni fog akkor az Úrnak, éppúgy, mint a régmúlt időkben, mint az első években.

Malakiás próféta szövegei ismeretlen prófétai szövegek gyűjteménye, mint ezt a könyv címe is jelzi, amely egyszerűen egy isten küldöttnek tulajdonítja a könyvet. A szövegek keletkezését nehéz megmondani, de általános nézet, hogy Kr. e. 515 utánra tehetjük az ún. perzsa korba. Tehát Ezdrás és Nehemiás működésének idején keletkezett a könyv abban a zűrzavaros időszakban amelyben a minden eszközzel való túlélés és a cinizmus meghatározó életérzés volt a kaotikus történetű Palesztinában.

Ebbe a korba születik bele a próféta, aki hasonlóan a visszatelepítést és a templomépítést szorgalmazó Ezdráshoz és Nehemiáshoz, igyekszik feltámasztani a régi vallási erényeket, az Istentiszteletnek nemcsak jogi keretét, hanem a vallásos érzületnek az ősi megtisztító erejét is szeretné működtetni a nép között.

Lévi fiainak, vagyis a papoknak a megtisztítása lelki megtisztulást jelent, hiszen a legnagyobb vallási veszély, amikor a vallási vezetők lelkülete tompul el az Isten iránt, és a kultusz mechanikus gyakorlásától várnak lelki gyarapodást.

Jeromos ezt az isteni hírnököt vagy anglyalt először Keresztelő Jánosra értelmezte. Azt viszont, aki a templomba lép, magára Jézusra magyarázta. Iréneusz (Adv. Haer 3,11.4), sőt Tertullianus is Jánost tartja az Isten lelkével eltelt prófétának, vagyis „angyal” küldöttnek (Marcion ellen 4,18). Viszont Alexandriai Kelemen Krisztusra vonatkozó jövendölést lát a 3,1-2-ben (1Kelemen 23).

Ezek után érthető, hogy a prófétai szöveg liturgikus felolvasása miért került a Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepére, hiszen az ünnep evangéliuma szerint Szűz Mária negyven nappal Jézus születése után bemutatta a jeruzsálemi templomban a gyermekét. A jelen lévő idős Simeon Jézust a nemzetek világosságának nevezte. Egyébként erre a jelenetre vezethető vissza az egyik legrégebbi szentelmény a gyertyaszentelés szokása is, amely ennek az ünnepnek a magyar elnevezésben is rögzült. A szentelt gyertya ugyanis Jézus egyik legrégebbi jelképe. Későbbi időkben a gyertyát az újszülöttek mellett tartották a rontó szellemek távoltartására a keresztelés napjáig. Sőt régen, amikor a fiatal anyák először mentek templomba, akkor is szentelt gyertyát vittek a kezükben.

A sötét cinizmus korát mindig követte az erkölcsi ébredés korszaka, amikor a régen elkövetett bűnök hatását felismerték az emberek. Úgy tűnik, a vallási eltompulás vagy közömbösség a diktatúrák és háborúk kísérőjelenségei. A háború borzalmai után pedig következik az eszmélődés korszaka. Radnóti Miklós így írta: *„Oly korban éltem én e földön, / mikor az ember úgy elaljasult, / hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak parancsra, / s míg balhitekben hitt s tajtékozott téveteg, / befönták életét vad kényszerképzetek.”* Az erkölcsi eltompulás korszaka azért olyan félelmetes, mert akik ebben a korban élnek, sok esetben a közhangulat miatt képtelenek túllátni a pillanatnyi borzalmakon, és az élet természetes velejárájának tartják a szörnyűségeket: elveszítik hitüket egy tisztább, vallásosabb élet iránt, és nem is vágynak olyan intenzíven rá. Sokszor azokban az időkben vetődik fel a megtisztulás gondolata, akik még éltek egy más korban, és visszaemlékeznek rá. De ilyenkor meg a saját elkövetett bűneik vagy az aljasságaik kiderüléséről való félelem hallgattatja el őket sok esetben. Ezért nagyon nehéz és igen nagy kegyelem annak az embernek az erkölcsi értékek mellett nyilatkozni, akinek előbb be kell vallani saját bűnét is. Sok esetben azzal szokták elhallgattatni az ilyen késői „prófétákat”, hogy most ugyan beszél, nem hogy akkor cselekedett volna másként, amikor bűneit elkövette. Sajnos ez a támadás igen sokszor használ, aki azonban ezen túlteszi magát, az valóban a nemzete vagy a kora világossága tud lenni.